

Indhold

Fakta om international adoption i Danmark	1
Hvad er international adoption?	1
Hvordan formidles international adoption i Danmark?	1
Hvordan bliver man godkendt til adoptant?	1
Matchning og samarbejde mellem Ankestyrelsen og DIA	2
Opfølgingsrapportering	2
Hvilke lande har DIA senest samarbejdet med?	2
Hvad er Subsidiaritetsprincippet?	2
Hvad siger FN's børnekonvention? (1989).....	2
Hvad siger Haag Konventionen (1993)?.....	3
Status fra andre vestlige lande	3
Argumentationer i sagen om Sydafrika	4
Perspektivering til Holland.....	4
Forskelsbehandling af børn	4
Familiens rettigheder - national versus international adoption.....	4
"Handel med børn"	4
Når kritikere glemmer artikel 20 og 21 i FN's børnekonvention	4
Fejlen ligger i det danske system – ikke Sydafrika	5
Ansvarsforvirring.....	5
Nedlukning af adoption fra Sydafrika er uproportionalt	5
Afgiverlandes reaktioner vedr. standsning af international adoption.....	5
Historiske adoptionssager	5
Undersøgelse af ulovlige internationale adoptioner	5
Alternativer til international adoption	6
Hvad er national adoption?	6
Hvad er surrogacy?	6

Fakta om international adoption i Danmark

Hvad er international adoption?

International fremmedadoption er adoption af et barn, der har bopæl i et andet land, og hvor ansøgerne ikke har en sådan tilknytning – f.eks. familierelation til barnet eller dets forældre.

Hvordan formidles international adoption i Danmark?

Formidlingen af udenlandske børn til danske adoptionsansøgere sker via en privat organisation, som er autoriseret af social- og indenrigsministeren. Det drejer sig om Danish International Adoption, DIA.

Hvordan bliver man godkendt til adoptant?

Adoptionssamrådet i Familieretshuset træffer afgørelse om, hvorvidt personer kan godkendes som adoptanter (national og international). Foruden en ansøgning om godkendelse skal alle adoptanter igennem 4 faser:

Fase 1: Vurdering af adoptanters alder, evt. samliv, helbred, strafforhold, boligforhold og økonomi

Fase 2: Adoptionsforberedende kursus med fokus på barnets rejse, tilknytning, svigt, kulturel identitet, racisme m.m.

Fase 3: Individuel vurdering ved Familieretshuset gennem samtaler og hjemmebesøg med fokus på adoptanters ressourcer, evt. sårbarheder mhb. på at afklare kvaliteten af adoptantens tilknytning og støtte barnet i at skabe en tilknytning. Afdække adoptanters indsigt i og forståelse for adoptivbarnets særlige reaktioner, adfærd, følelser og behov.

Fase 4: Ved godkendelse som adoptant af Familieretshuset kan adoptanter tilføjes enten venteliste hos Danish International Adoption (ved international adoption) eller Adoptionsnævnet (ved national adoption). Pr. 1. februar 2022 har det været muligt at være skrevet op til både national og international adoption. Dertil foreligger obligatorisk rådgivning umiddelbart før og efter hjemtagelse af et barn.

Matchning og samarbejde mellem Ankestyrelsen og DIA

Når et konkret barn skal vurderes i forhold til en adoptant, vurderer DIA i første omgang om barnet ligger inden for adoptantens godkendelsesramme. Er dette tilfældet, sender DIA alle oplysninger om barnet sammen med oplysninger om adoptant til Ankestyrelsen.

Vurderer Ankestyrelsen, at adoptionsforløbet kan fortsætte, underretter Ankestyrelsen DIA om dette, og DIA sender matchningsforslaget til adoptant.

Er DIA i tvivl om, hvorvidt barnet ligger inden for adoptantens godkendelsesramme, eller vurderer, at barnet ligger uden for ansøgerens godkendelse, skal sagen forelægges Adoptionsrådet i Statsforvaltningen.

Opfølgingsrapportering

Ved adoptionen forpligter adoptanter sig til i en at medvirke til opfølgning om barnet til dets fødeland, herunder med beskrivelse af barnets trivsel, tilknytning i sin adoptivfamilie og billeder. Antallet og frekvensen af rapporterne afhænger af kravene fra afgiverlandet.

Hvilke lande har DIA senest samarbejdet med?

Danmark har senest samarbejdet med Sydafrika, Thailand og Filippinerne, Tjekkiet og Indien. Alle er Haag konventionslande på nær Taiwan, som grundet ét-Kina-politikken ikke må være en del af Haag. Landet har dog på egen hånd etableret og implementeret konventionens principper i sin egen lovgivning. Læs desuden Hollands begrundelse for fortsat samarbejde pr. 2022 med netop Sydafrika, Taiwan, Thailand og Filippinerne (uddybet i dokumentet "Information country/area analysis").

Alle ovenstående lande lever op til subsidiaritetsprincippet. Se desuden Sydafrikas egen "Childrens act, 2005" artikel 16 vedr. international adoption.

Hvad er Subsidiaritetsprincippet?

Et barn skal hjælpes så nær på sin familie og sit hjemland som muligt. En bortadoption fra hjemlandet skal derfor altid være den absolut sidste mulighed for at sikre barnet en familie og trykke, sociale rammer.

I udstedelsen af §17C, som er frigivelsen af barnet fra afgiverlandet, foreligger således også

en lang og grundig dokumentation for, at de lokale myndigheder har afsøgt alle muligheder for at få barnet placeret hos biologiske familiemedlemmer eller bortadopteret til andre i det pågældende land. I sagerne foreligger således underskrevne dokumenter fra i nogle tilfælde de biologiske forældre, familiemedlemmer og eftersøgningsdokumenter, domstolsafgørelser mv., som alle dokumenterer den langvarige indsats de lokale myndigheder har iværksat for at afsøge mulighederne for at placere barnet i hjemlandet. §17C omfatter ligeledes en række lægefaglige vurderinger, politiudtalelser mv.

Siden 2015 har Ankestyrelsen kontrolleret hver adoptionssag ved godkendelse af §17C, hvor ingen af sagerne fra Sydafrika er blevet afvist.

Tilsvarende fremgår følgende af Ankestyrelsens akkreditering så sent som 28. april 2023: "*Efter en samlet stillingtagen til DIA's formidling fra Sydafrika, er det Ankestyrelsens opfattelse, at adoptioner fra Sydafrika generelt bliver gennemført på en lovlig, etisk og faglig forsvarlig måde. [...] Ankestyrelsen har dog fortsat visse bekymringspunkter i relation til DIA's ansættelse af en lokal repræsentant i Sydafrika, som styrelsen mener det er nødvendigt med en nærmere afklaring af*".

Hvad siger FN's børnekonvention? (1989)

Artikel 20 og 21 i FN's børnekonvention beskriver international adoption, som en rettighed for et barn, hvis alle muligheder for national placering er blevet tilstrækkelig afdækket.

Ifølge FN's børnekonvention skal lande, der anerkender/tillader adoption jvt. artikel 21 leve op til fem punkter, heriblandt sikre, "at barnet kun kan godkendes af kompetente myndigheder, der i overensstemmelse med den gældende ret og praksis...". "... anerkende, "at international adoption kan overvejes som en alternativ måde at drage omsorg for et barn på, hvis barnet ikke kan anbringes i pleje eller i adoption hos en familie, eller der ikke på anden passende måde kan drages omsorg for barnet i dets hjemland". "... tage alle passende forholdsregler for at sikre, at anbringelsen ikke fører til upassende økonomisk gevinst for dem, der har medvirket ved adoptionen".

Artikel 7 omhandler barnets "... ret til at opnå et statsborgerskab og, så vidt muligt, ret til at kende og blive passet af sine forældre". Artikel 20 & 21 omhandler derimod barnets ret, hvis

biologisk familie, pleje eller adoption i hjemlandet ikke er en mulighed.

Artikel 8 Hvis et barn ulovligt berøves en del af eller hele sin identitet, skal deltagerstaterne yde passende bistand og beskyttelse med henblik på hurtigt at genoprette barnets identitet

Bemærk, at adoptionsmodstandere ofte refererer til artikel 7 og 8 i konventionen uden samtidig at henvise til artikel 20 og 21 og uden skelen til nyere adoptioner, hvor der hverken foreligger mistanke eller dokumentation på berøvelse af børns identitet, og hvor kontrol- og godkendelsesprocedurerne er blevet væsentligt forbedret og udbygget.

Hvad siger Haag Konventionen (1993)?

Adoptionskonventionen giver virkning til artikel 21 i FN's konvention om Barnets rettigheder (UNCRC) ved at tilføje væsentlige sikkerhedsforanstaltninger og procedurer til de brede principper og normer fastsat i UNCRC. Disse materielle sikkerhedsforanstaltninger har til formål at sikre, at mellemlande adoptioner sker i barnets tarv og med respekt for barnets grundlæggende rettigheder.

Status fra andre vestlige lande

Holland: Internationale adoptionsaktiviteter blev suspenderet i landet i februar 2021. I 2022 besluttede Holland at fortsætte driften med væsentlige ændringer i systemet. Herunder reviderede Holland alle samarbejdsforbindelser med oprindelseslandene. Samarbejdet blev afsluttet med de lande, der ikke kan opfylde de skærpede kriterier. I dag samarbejder Holland med Sydafrika, Filippinerne, Ungarn, Taiwan, Thailand og Lesotho.

“South Africa The HAV, UNCRC and Optional Protocol have entered into force. Although South Africa is investing in programmes to prevent out-of-home placement/distance and improve foster care, the youth system does not yet provide adequate protection for all children. The number of abandoned children is high. This is partly due to the high level of poverty in the country. This makes adoption from South Africa still necessary for children to grow up safely in families. South Africa adequately applies the principle of subsidiarity. In the case of abandoned children/foundlings, the biological family is actively sought. Procedures are carefully conducted with review by an independent court. The government has a central role in the adoption process. The Ca

IKA sees reasons to continue the adoption relationship with South Africa.”

Sverige: I 2021 konkluderede Sverige, at det nuværende adoptionsystem er effektivt ift. til at beskytte børns rettigheder og interesser - med enkelte anbefalinger til forbedringer.

Finland: Finlands forhold til international adoption startede senere, hvilket gav landet fordelene af bedre regler. Ifølge Social- og Sundhedsministeriet har "omfattende adoptionsaktiviteter altid været reguleret ved lov i Finland.

Frankrig: I begyndelsen af 2022 vedtog den franske regering et forslag til reform af adoptionen. Siden da skal internationale adoptioner involvere en organisation, der er autoriseret af det franske adoptionsagentur.

Schweiz: Inden udgangen af 2024 vil en ekspertgruppe fremlægge en mere detaljeret vurdering af situationen med henblik på en revision af loven om internationale adoptioner.

Norge: Et udvalg, der skal undersøge internationale adoptioner, blev i juni 2023 udvalgt af de norske myndigheder. I januar 2024 anbefaler Barne -, ungdoms - og familiedirektoratet en standsning af internationale adoptioner. Men Barne -og familieminister Kjersti Toppe (Sp) har udtalt, at hun vil afvente udvalgets rapport før hun beordrer endelig standsning af alle internationale adoptioner: “En midlertidig stans i alle utenlandsadopsjoner vil være inngripende. Derfor er det viktig at det blir gjort en grundig vurdering for grunnlaget for en eventuell stans, alternative tiltak og hva slags konsekvenser en eventuell stans vil ha,”.

Foreningene Verdens Barn, InorAdopt og Adopsjonsforum reagerer på afgørelsen:

“Det er ingen oppslag som dokumenterer ulovlige adopsjoner fra Filippinene i nyere til. Tvert imot vi har rapporter på at adopsjoner fra Thailand er til barnet beste,”. Verdens Barn, Helge Solberg.

Også Adopsjonsforum peger på at Filippinene får gode anbefalinger af Haag-sekretariatet.

“Nederland som har gjennomgått en gransking av samarbeidet med Filippinene finner ingen ulovligheter der. Nederland har gjenopptatt samarbeidet med Filippinene etter deres gransking,”. Adopsjonsforum Sidsel Elie Aas i

Adopsjonsforum.

Argumentationer i sagen om Sydafrika

Perspektivering til Holland

Holland lukkede international adoption i 2021. De har undersøgt området grundigt og åbnede igen for en gruppe lande i december 2022, heriblandt Sydafrika. Holland understreger Sydafrikas grundige retspraksis på området.

Forskelsbehandling af børn

I en befolkning, hvor 15-20% oplever fertilitetsproblemer, er der politisk med rette allerede fokus på barnløshed. Derfor har regeringen med et bredt flertal i den seneste finanslov øget muligheden for fertilitetsbehandling. Tilsvarende har regeringen anerkendt muligheden for anvendelse af surrogat – også fra udlandet – og med barnets lov lagt op til, at der foretages flere tvangsadoptioner af danske børn, så disse børn bortadopteret frem for at forblive i det socialretlige system. Med den ene hånd indfører man således nye muligheder for selv at få et barn – et dansk barn – mens man med den anden lukker ned for internationale adoptioner og dermed muligheden for at blive forældre for de børn, der allerede står uden mor eller far.

Familiens rettigheder- national versus international adoption

I Sydafrika er mange børn enten hittebørn eller børn, hvor forældrene ved domstolene eller myndighederne selv har ønsket at bortadoptere deres børn. Alligevel mener socialministeren, at national adoption skal forprioriteres. På trods af, at disse i vidt omfang bygger på tvangsadoptioner, hvor forældrene ikke selv har ønsket at afgive deres børn. I en rapport fra Institut for menneskerettigheder fra 2023 står der, at *"i Danmark er tærsklen for, hvornår der kan ske tvangsbortadoption, sat så lavt, at der efter instituttets opfattelse er risiko for krænkelse af børns og forældres ret til familieliv."* Tilsvarende viser en opgørelse fra Ankestyrelsen, at de i 2021 har hjemvist knap hver 5. sag om national bortadoption på grund af omfattende fejl i de kommunale sagsbehandlinger. Alligevel bremser myndighederne ikke op og undersøger lovmæssigheden for de nationale adoptioner.

Som adoptant til international adoption sidder vi derfor tilbage med følelsen af, at vi som ufrivillige barnløse også er ofre for en skjult agenda, som handler om at presse flere nationale tvangsadoptioner igennem... uanset kritik.

"Handel med børn"

En anden kritik, som socialministeren så sent som den 16. januar fremhævede i DR i forhold til internationale adoptioner, var bekymringen for "handel med børn". Når man adopterer fra Sydafrika, betaler man som adoptant for den sagsbehandling, der finder sted i Sydafrika og ved domstolene. Og man betaler for dele af barnets ophold på børnehjemmet. Det er ikke anderledes end i Danmark. I Danmark koster den omfattende sagsbehandling i forbindelse med et tvangsfjernet barn også penge, ligesom plejefamilier modtager løn for pleje af barnet. Forskellen er blot, at vi i Danmark har et velfærdssystem, hvor staten afholder udgifterne hertil modsat i andre dele af verdenen. Tilsvarende kan det undre, at ministeren mener, at international adoption er handel med børn, men derimod anerkender købet af en surrogatmor. Når man anvender en surrogatmor, er det oftest en fra udlandet, og koster op til 1 mio. kr. Det er et direkte køb af en krop til at føde sit barn, uden at der eksisterer den samme regulering eller juridiske beskyttelse af de involverede parter, som der gør i internationale adoptioner. Netop det har Børnerådet også advaret imod. Sidste år kom der 17 børn til Danmark gennem DIA. Til sammenligning vurderede DARE, at der kommer 200 børn årligt til landet via rugemødre i udlandet.

Når kritikere glemmer artikel 20 og 21 i FN's børnekonvention

FN's børnekonvention artikel 20 & 21 beskriver international adoption, som en rettighed for et barn, såfremt alle muligheder for national placering er blevet tilstrækkelig afdækket. Sydafrika efterlever dette princip. Der refereres af adoptionsmodstandere ofte til artikel 7 og 8 i konventionen, der vedrører barnets "...right to acquire a nationality and as far as possible, the right to know and be cared for by his or her parents". Det siger sig selv, at et barn har ret til sin familie, såfremt dette er muligt, derfor er der også indsat "as far as possible". Artikel 20 & 21 omhandler barnets ret, såfremt dets biologiske familie IKKE er en mulighed.

Fejlen ligger i det danske system – ikke Sydafrika

Det er fra dansk side (DIA), at fejlene er begået, ikke Sydafrikansk. Det er ene og alene det sydafrikanske retssystem der, efter individuel vurdering og såfremt alle muligheder for national placering har været forsøgt, kan vælge at godkende et barn til international adoption. Hverken DIA eller nogen anden organisation eller individ, kan købe sig til en sådan godkendelse.

Ankestyrelsen og Socialministeriets manglende supervision

Allerede i 2016 udtrykker Ankestyrelsen bekymring for DIA økonomiske forhold. I 2018 indføres et skærpet tilsyn. I en [rapport](#) udarbejdet af Ankestyrelsen i 2019 anbefales det herudover at udarbejde en årsplan, som skal sikre at driftstilskud anvendes i overensstemmelse med formålet. Årsplanen ville udfærdiges af den formidlende organisation og tilsynsmyndigheden i fællesskab og godkendes endeligt af tilsynsmyndigheden.

Nuværende minister har herudover været med til at sætte det nuværende adoptionssystem sammen i flere omgange, og har været minister for området siden 15. december 2022. De børn, der kunne have glæde af en adoption, betaler prisen (og for nogen af dem er den høj), og det samme gør de familier, der har stølet på at det danske system kunne løfte opgaven ansvarligt.

Ansvarsforvirring

Ved spørgsmål om ministeren kan afsøge muligheden for at ankestyrelsen færdigbehandler alle sager på ventelisten, vil ministeren højst sandsynligt svare, at det er op til Ankestyrelsen at vurdere. Når vi har adspurgt Ankestyrelsen om det samme har de til indtil nu peget på ministeren og henvist til, at det er en politisk beslutning.

Nedlukning af adoption fra Sydafrika er uproportional

Af aktindsigten fremgår det, at baggrunden for suspensionen af Sydafrika beror på tvivl fra Ankestyrelsens side, om hvorvidt ansættelsen af en lokalansat i Sydafrika er i overensstemmelse med DIA's akkrediteringsvilkår.

Ankestyrelsens sanktion over for adoption fra Sydafrika synes meget vidtrækkende og uproportional i forhold til de fremsatte

kritikpunkter (hvor ingen børn har lidt overlast eller er blevet handlet etc.) og ikke står mål med evt. forseelse af adoptionssager i Sydafrika. Ankestyrelsen har ikke haft kritik af den formidlende NGO i Sydafrika

En undersøgelse lavet af det Hollandske justitsministerium i 2022 viser, at Sydafrika lever op til gældende lovgivninger på området og håndhæver subsidiaritetsprincippet. Undersøgelsen viser, at procedurer er afviklet med omhu og med vurderinger af en uafhængig myndighed. Landet har høje krav til både retssikkerheden omkring hver enkelt adoption såvel som kravene til kommende adoptanter. Netop derfor har Holland også valgt at fortsætte samarbejdet med Sydafrika.

Vi undrer os over, om der er proportionalitet i suspensionen i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, idet vi mener, at Ankestyrelsen her anvender en meget indgribende foranstaltning, som ikke umiddelbart står i rimeligt forhold til målet.

Afgiverlandes reaktioner vedr. standsning af international adoption

"Taiwan adheres to the Hague Adoption Convention and there have been no indications from other countries that adoptions from Taiwan had violated international law. When those agencies are working with international counterparts, the former must obtain Taiwan government approval and undergo thorough assessments by social workers, after which they must obtain court approval for such adoptions,". Chien Hui-juan (簡慧娟), direktør for Taiwan's Social and Family Affairs Administration (SFAA).

Historiske adoptionssager

Undersøgelse af ulovlige internationale adoptioner

På baggrund af bl.a. oplysninger fra Danish Korean Rights Group (DKRG) og den koreanske Truth and Reconciliation Committee's beslutning om at undersøge omfanget af svindel i adoptionssystemet har [Ankestyrelsen](#) besluttet at iværksætte en undersøgelse af adoptionsformidlingen fra Sydkorea til Danmark i 1970'erne og 1980'erne. Ankestyrelsen undersøger ligeledes om adoptionsformidlingen fra Colombia har været forbundet med området Armero i Columbia efter naturkatastrofen i 1986.

Illegal formidling af adoption er uacceptabelt, og ofre for ulovlig adoption har ret til at kende sandheden. Danmark bør således efterkomme FN's udmelding om uvildige undersøgelser af alle ulovlige internationale adoptioner: "States shall take all necessary measures to ensure that all cases of illegal intercountry adoptions are investigated in a complete, impartial, diligent and effective manner, even in the absence of a formal complaint."

Alternativer til international adoption

Hvad er national adoption?

National fremmedadoption er adoption af et barn, der bor her i landet, og hvor adoptanterne ikke har en sådan tilknytning til barnet eller dets forældre – f.eks. i form af familierelationer - at der er tale om en familieadoption.

I 2020 har Adoptionsnævnet matchet godkendte adoptanter fra den nationale liste med 40 børn.

24 børn er frigivet til adoption uden deres forældres samtykke. 16 børn er frigivet med forældrenes samtykke.

De sidste 4 år er der sket en stigning i antallet af børn, der er frigivet til adoption uden forældrenes samtykke.

De danske adoptionssager er dog i vid udstrækning fejlbehæftede. I nogle af de 11 adoptionssager, som Institut for Menneskerettigheder har gransket, er har kommunerne fx set bort fra andre oplysninger, som peger på alternativer. Jyllands-Posten har videre dokumenteret, hvordan afgørende dokumenter i tvangsadoptionssager ikke har levet op til lovgivningen, ligesom Ankestyrelsen har konkluderet, at der alene i 2021 var så alvorlige fejl og mangler i syv kommunale beslutninger om bortadoption, at sagerne blev sendt retur til fornyet behandling.

Til sammenligning har Ankestyrelsen ikke afvist en eneste §17C udstedt i internationale adoptioner, siden de i 2015 blev pålagt at føre kontrol med hver enkelt internationale adoptionssag.

Hvad er surrogacy?

Ved altruistisk surrogatmoderskab kompenseres

surrogatmoderen ikke økonomisk, og ofte er hun en ven af eller i familie med de tiltænkte forældre. Ved kommercielt surrogatmoderskab får surrogatmoderen betaling.

Kommercielle surrogatmoderarrangementer kan indgås i flere andre lande, og arrangementerne findes i mange forskellige former. I disse arrangementer er der juridisk set ofte tale om køb og salg af børn, som dette er defineret i FN's Børnekonventions tillægsprotokol om salg af børn mv. (1) Hvis man bringer et barn til Danmark, der er født af en surrogatmor i udlandet, vil man blive mødt med de danske regler om adoption, men det er ikke strafbart efter dansk ret at betale en udenlandsk surrogatmor for at bære et barn.

Tilsvarende er der indgået politisk aftale om at sikre de danske forældre rettigheder til barnet, født af en udenlandsk surrogatmor, uden samtidig at stille nogen krav til moderens juridiske eller fysiske sikkerhed.

Foreningen DARE vurderede i september 2020, at der kommer ca. 200 surrogatbørn til Danmark om året, og at dette tal er stigende.